„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку, уторком на по табака.

Цена је за Аустро-Угарску:
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.

За Србију:
на четврт год. 8 дин., на по год. 16 дин.

Народни бројеви од петка, нарочито за шире народне кругове уређени, могу засебно да се претплате, а цена им је:
на 1 месец . . . . . 25 нов.
на четврт године . . . . . 75 нов.

ЗАСТАВА.

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ.

За ОГЛАСЕ плаћа се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова; за жиг се плаћа по 30 нов. сваки пут.
За „Припослано“ плаћа се 20 нов. од врсте.

ДОПИСИ шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ.“

Уредништво и администрација „Заставе“ налази се у кући г. Ст. Јефтића, главна улица

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСЕ не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 нов.

БРОЈ 150. У НОВОМ САДУ У НЕДЕЉУ 4. ОКТОБРА 1898. ГОДИНА XXXIII.

Полутанство на конференцији.

„Залете се соко тица сива,
Залете се небу под облаке,
Па — — — улете у џбуново грање“...

Ето, то вам је конференција саборских чланова у Карловцима. По свом најдубљем уверењу ми не би могли да кажемо друго, јер не би било истина.

Конференција није ушла у блато, али је слетела на најниже гране. Од онога што је могла учинити, учинила је оно — најмање.

Народ ће бити разочаран, па и пренеражен. После онаког сабора, као што беше петровдански, овака конференција! После велике ватре, која се видела на далеко, зачкиљила је — лојана свећа.

Петровдански сабор увидео је, да је чаша неправде и незаконитости већ препуна. И увиде, да се овако даље не може. И закључио је, да иде Њег. Величанству владару и покаже све ране и повреде које су нанешене автономном телу нашем, за ово последњих 30 година, за време хваљене уставности и законитости. И хтеде да моли, да од сад закони не важе само за народ, него и за владе.

— — Сабор би одгођен. А посланици народни, 60 на броју, решише из оних стопа, да се састану што пре у конференцију и да ван сабора учине оно, што не могоше у сабору. И издадоше проглас на народ у коме су то свечано обећали.

Народ је чекао и изгледао ту конференцију, као озебао сунце. И нико није помишљао, претпостављао, сумњао, да ће посланици на конференцији моћи учинити што друго, но да иду за стопама сабора и прихвате начело његово и учине оно, што рекоше да је најпотребније.

Конференција се отезала. Јер ломише наше посланике код министар-председника Банфија и у конференцији код патријара и забо је прсте своје саборски одбор... Али опет нико не посумња. Обећање беше сувише јасно, ствар сувише чиста.

Па опет је на конференцији испало друкчије. Усвојена је молба на немачком језику, која ће се поднети Његовом Величанству. У тој се молби моли за сазив сабора, али нема у њој оно, што је најјаче.

Већина на конференцији, одбацила је из руку своју најбољу одбрану. Одбацила је најважније разлоге. Није хтела да покаже све ране и повреде на автономном телу и каже: „Ево и овде и тамо и по глави и по грудима, свуда нас неправедно изудараше“. Не! Она учини оно, што разложан човек никад не чини. Изрекла је, да је још прерано изнети све — разлоге.

А сме ли ко претпоставити, да ћемо лакше успети ако се боримо са мање разлога, но кад се боримо са свима разлозима, који нам стоје на услузи? Зар је ова борба ситна, мала, зар је наш противник слаб, да можемо остављати главно за доцније. И зар је народу нашем лако чекати, док дође оно „доцније“, „на пролеће“ и онај неизвесни рок?

Народ ће ово безразложно одуговлачење осудити. Он је осудио и одуговлачење конференције. Бојао се, да се она фраза: „на пролеће“, не отегне у недоглед. Бојао се, али се није убојао.

До душе нико не рече: „Нећемо“. Ал се ипак није учинило. Начело није „погажено“, али се није поступило по њему. Народ не може рећи: Преварен сам, али његове наде нису задовољене.

Јадни народе! То је политика вишег гледишта, коју ти не разумеш. И дај Боже да ју никад не разумеш и никад се не помириш с њоме.

Када сам пре неколико недеља писао на овом месту о нотабилитетским знацима, многи су вртели главом. Ја одлучно тврдим, да су ти знаци избили и у овој конференцији. Избили чак и нехотично, јер је наша млитавост — безгранична.

Само немојте мислити, да је најопасније оно натабилитетство, она млакост, оно попуштање, које нам долази с програмом у руци. Кукаћемо ми још за оним старим натабилитетством, јер оно крај свих његових црних страна, беше бар отворено.

Ал је најопасније данашње нагарављено нотабилитетство, које је задржало у руци слободоуман програм, а увукло се у крв и дух.

На конференцији су посланици радикали, са једним делом самосталаца, подлегли оној струји, која чека време, кад ће да искупи реч, и која казује само десети део од онога, што јој је тешко. И која и кад се тужи, половно се тужи. И која кад хоће лека, не сме да покаже целу рану ономе, од кога тражи лека.

Али је мањина држала, да треба да помогне и оно најмање, тек да се конференција не развиђе без икаква успеха.

Сад је на народу! Што чине његови посланици, много вреди и јако пада на вагу, али што учини народ, вреди још више и пада још већма на вагу.

А кад се од сад и опет покрене народна ствар — народ не треба да чека ни на кога, да се не узда више лако ни у чије обећање, него у се, и опет у се и увек у се.

Ј. Т.

Конференција саборских посланика.

(Од нарочитог извештача).

После толиког, оправданог и неоправданог одлагања, одржана је напослетку ипак конференција посланичка 1. октобра у Ср. Карловцима. Хоћемо одма да речемо истину, јер нисмо научили крити у кучине; са конференцијом нисмо могли бити задовољни. Не кажемо да је конференција хрђаво радила, то не; ал конференција није стајала на својој висини, конференција није била прави момак, који ће рећи што треба и урадити енергично оно, што треба.

На конференцији су се борише две струје. Опортунашка која се задовољила „за сада“ са петицијом за сабор, дотакавши у њој само најновије повреде, и струја која је стајала строго на становишту прошлог сабора и његових закључака и хтела слободног сабора са уставним гаранцијама против октројака. Ова струја сматрала је за своју дужност, да поступи према своме обећању пре и после сабора. Она је држала, да се то даде извести једино оним путем, који је сабор закључио, а који је и у прогласу посланика на народ од 26. јува 1897. означен. „Сабор је закључио, да се има саставити претставка на круну која ће набројати све повреде и октројке нанешене аутономији нашој за последњих 30 година и изабрао одбор двадесеторице, који ће њу саставити и својим путем поднети краљу и владару.“

Одбор тај истина није се састајао, но на замолбу извештача одборског покупио је Др. Гаврила, средио и удесио тај сав огроман материјал тако згодно, прегледао и систематски и дао тако потпуну му форму, да га ја извештач одборски са поносом могао препоручити конференцији.

Реално-дипломатска струја, коју је подупирала читава либерална странка и један део самосталаца, тврдила је, да је само сабор властан таку претставку чинити и тек ако се сабор не састане, онда су властни посланици саставити меморандум и предати га круни; с тога се она енергично борила за претставку барона Јов. Живковића

А радикална струја, уз коју је пристајао и један део самосталаца тврдио је: да је изабрани одбор и конференција не само властна него и дужна прибећи свима сретствима да се ствар нар. црквене аутономије што боље одбрани. За то је тражила, да се прими петиција у којој би се тражио сабор уз гаранцију уставну против октројака, у којој би се навеле све крупније октројке и повреде, да се тако и круна и влада и народ и остали образовани свет обавести о правом стању ствари и појми једном, зашто се ми не смемо и поред најбоље воље — упуштати у уставотворни рад без уставних гаранција против октројака. Сматрајући, да су то тако јака сретства у борби нашој, да се неће у оставити на страну и за „доцнија“ времена радикална струја је захтевала, да се таки меморандум или граваминална петиција одма у принципу усвоји и одбору ужем ради коначног уређења повери.

Говорило се много, борило се дуго и најзад је са једним гласом већине са 18 против 17 гласова победила струја „умерених“ и представка Живковићева би примљена против меморандума Гаврилиног.

Радикална струја тражила је тада да се у представци траже гаранције против октројака. Но када је и то сматрано за сада за излишно и прерано и наишло на енергичан отпор, радикална је струја „слоге ради“ попустила и у томе и потписала примљену представку.

Сад да допунимо овај наш извештај: На дан, у очи конференције састала се двадестина посланика на предходни договор. Одмах је тамо избило, да један део посланика тражи, да се за сад не чини ништа више, но пошље кратка молба Њег. Вел. краљу ради сазива прекинутог сабора. Ту представку написао је потпредседник сабора г. Јован Живковић на немачком језику.

Други су тврдили, да посланици треба да наставе онде, где је сабор стао. Сабор је закључио да изради представку у којој ће бити побројане све повреде наше автономије за последњих 30 година. У петицију за сазив сабора треба да уђе све то.

Кад се почело замерати форми, и говорити о томе, ко смо и шта смо и докле нам допире мандат, онда су изјавили посланици радикалне странке, да о томе не граде кардинално питање. Ми као посланици, можемо закључити шта хоћемо а треба да закључимо у духу саборских закључака.

На дан саме конференције почело се расправљати о томе: да ли да буде проста петиција ради сазива сабора, или да се у тој петицији наведу све повреде нанешене нашој автономији и да се образложи, зашто би идући сабор могао саборисати само уз гаранцију.

При том се изродила друга дебата: дал, да се то питање реши прво у начелу, па после да се чита један ил други нацрт, или да се прво читају нацрти па онда решава о њима. Већина није хтела да попусти, те тако се догодило, да је конференција одбила да прво решава начелно, но хтеде да се најпре прочитају оба нацрта, пошто су и у молби г. Ј. Живковића побројене неке новије повреде.

Пошто су г. Јован Живковић и др. Емила Гаврила своје нацрте прочитали и укратко образложили, отворила се дуга дебата.

Они, који су били за нацрт г. Живковића тврдили су: да има још времена за оно крупније. За сад треба укратко молити сазив сабора, а ако га не буде, онда ће доћи на ред петиција са свима жалбама. Поп Лаза Кићански тврдио је, да оно опширније треба да учини народ на митинзима и зборовима. Од посланика је ово за сад доста.

При том су г. г. Живковић и још неки хтели да се вежу за рок, до пролећа, те ако донде не буде сабора да дође оно опширније, а други, на име г. Илија Вучетић хтели су одрешене руке и нису хтели да се везују ни за рок. Та је струја напослетку и превладала.

Они пак, коју су хтели ширу петицију, тврдили су, да они с тим испуњавају жељу сабора и искупљују своје обећање које су задали бирачима у прогласу своме. А ако буде потребно и двапут молити, много је згодније да се у првој молби наведу сви разлози најопширније, па за случај несазивања сабора, да се пошаље кратка молба, која се позива на ону прву.

Дебата је била местимице доста жестока јер су поједини посланици много замерали ономе: „имамо времена за опширнију петицију,“ и ономе њиховоме: „дајте да пробамо најпре — друкчије.“

Кад је доцне у вече дошло до гласања показало се, да је од 39 чланова, присутно 35. Од ових је гласало за петицију г. Јована Живковића 17 а против 17. Господин Живковић је одлучио у корист своје петиције.

За петицију г. Живковића гласали су ови посланици: Младен Јосић, Паја Еремић, Арк. Варађанин, Л. Кићански, Др. Вучетић, В. Муачевић, Јован Борота, Паја Гостовић, Др. М. Ћирић, Др. Малешевић, Михалцић, Љубојевић, М. Радовић, Др. Б. Медаковић, Л. Обреновић, Мишчевић, Др. М. Божески.

За петицију, који је поднео др. Емил Гаврили гласали су ови посланици: Драгутин Живковић, Љуба Лотић, Др. Љуба Павловић, Ст. Вукадиновић, Др. Е. Гаврила, Мата Косовац, Дамјан Прерадовић, Стеван Моловић, Др. Ђ. Красојевић, Др. М. Михајловић, Божидар Поповић, Др. С. Милетић, Иван Јелчић, Коста Јовановић, Јоца Марковић, Др. Н. Ђорђевић, Др. Радивојевић-Вачић.

Пре гласања је др. Ђура Красојевић још једном опоменуо на саборске закључке и на писмено задату реч посланика својим бирачима, па је и прочитао односна места уз буран протест противне струје и њихове узвике: то је терорисање!

Поименично гласање тражио је парох Моловић из разлога, да народ види ко неће да искупи задану реч.

По себи се разуме да ћу вам послати опширан извештај, јер на конференцији не беше ничег поверљивог, што не би могло ући у најширу јавност.

Habemus papam.

Загреб, 1. (13.) октобра.

Гроф Куен-Хедервари нашао је на послетку „подесну“ особу у лицу свеучилишног професора и заступника вилићког среза, дра Армина Павића за упражњено мјесто одјелног предстојника богоштовља и наставе у кр. земаљској влади. А баш нико није ни мислио да би он био та личност, која би могла задовољити све о којима бан води рачуна, па да буде вук сит а коза цијела. Истицана је кандидатура великог жупана Рубиде — Зичија, али против ње устао је Каптол, устало је католичко свештенство, устали су упливни кругови хрватске опозиције. Много је говорено о професору дру Јосипу Пливерићу као банову кандидату; али с њиме се не могоше, уз све посјете у Будимпешти, спријатељити Мађари ради његових државоправних теорија. Помишљало се и на професора дра Тому Маретића; али против њега устала би сва хрватска ради његове правдољубивости према Србима и т. д. Но последњу кандидатуру гроф Куен узимао је најмање озбиљно, јер му је најмање стало до тога што ће рећи Срби, па је најзад изабрао личност, коју ће и Мађари и Хрвати и Каптол, у опште сви радосније поздравити него ми Срби.

Према ономе искуству, што су га Срби доживјели са грофом Куеном као баном, са дром Исом Кршњавим и Отоном Крајчовићем као одјелним предстојницима, ми би ово именовање могли попратити са ријечима: нити хвали Ерака нити куди Перака — обадва су брата једнака... Политика коју је гроф Куен-Хедервари засновао када су му Срби улогу Црнца стали доигравати, не разликује се у суштини ни мало од оне хрватског бана Ивана Мажуранића, те је у толико опа-

снија, што се изводи постепено, што њезин точак полагано иде, па Срби, кад га осјете, подвијају тијело — мјесто да се испопријече и његов напредак зауставе. Дошао ко му драго за предстојника наставног одјељења земаљске владе, — наставна политика грофа Куена према Србима, биће исто тако непријатељска он ће и даље давати тон те га само појачавати, а личност одјелног предстојника биће онај Resonanzboden, која ће гласу давати већу снагу и „боју“.

Према томе, какву је личност гроф Куен сада изабрао да му послужи као Resonazboden наставне политике, могло би се догодити, да звуци са Маркова трга у Загребу зајече у ушима Срба као каква тужна пјесма. . . Према томе удешен је зар и чланак, којим су званичне „Narodne Novine“ попратиле именовање дра А. Павића?!

Куеново званично гласило открило је на новом одјелном предстојнику безброј свакаквих врлина, али се мудро устручава да ма и са једном ријечи спомене његово расположење према Србима, Армин Павић јест му „вјерни и одани подупирач свиетлог бана“ . . . „безприкорни патриота“ . . . „прокушани политичар“ . . „признати стручњак“ . . . „ведри мислилац“ . . . „одрешити значај“ . . . „неуморни радник“ . . . вјешти „литерарни критичар“ и т. д. Све је он то званичном листу, све он то може бити, па и у суперлативу; али да буде и . . . пријатељ Срба — то тек није могло написати ни службено перо, а још мање устврдити, да ће ко од Срба то неочекивано и изненадно именовање поздравити.

Нови одјелни предстојник одавно је сашао са поља књижевнога рада, а посљедњих година није се у сабору истицао ни као говорник — посвећујући више бриге „усавршавању језика“ т. ј. кориговању књига за основне школе. Тек посљедња инсталација ректора загребачког свеучилишта, којом згодом он у говору пред свеучишним ђацима избаци ријечи: помогао вам хрватски Бог! — потсјети на њега те показа, да је жив и да је онакав исти какав је био када се као свеучилишни ђак потписивао: „Хрват из Славоније“.

Озбиљан свијет тада га је сасвим изједначио са ђацима који се поздрављају са „Бог и Хрвати“, а сад се само чуди читајући, да јунак таквих узвика ступа на чело једног владиног одјељења, и да му се са званичне стране намјењује задаћа да „савјесно и постепено као одлучан критичар уводи реформе“ у настави.

Тај узвик оживио је успомену на рад дра Армина Павића и на њега сама и код Срба. Они, који су с њиме вијећали у клубу владине странке, сјећају се његова тврдокорног ракциозног држања према свим српским жељама и захтјевима... Он је био онај, који је водио главну ријеч када се правио онај онако за Србе штетни школски закон од 1888. . . . То је онај ђак Ђуре Даничића, који, пратећи његово мртво тијело из Загреба у Биоград, поучава владаоца Срби је да „хрватски“ говори . . . . То је онај Хрват, који у Rad-у Академије пише о српским пјесмама о боју на Косову као о „Хрватскима“, о Марку Краљевићу и Милошу Обилићу као о „Хрватима“, — који то мишљење ваљда у души носи и данас, кад се, иза одговора Стојана Новаковића, не смије више с њиме пред јавности понијети.

* * *

Могуће да ће одјелни предстојник Армин Павић другачије радити него што је говорио и радио док је био професор, свакидањи политичар и неодговорни литерарни критичар. И Куен је некада био другачији, па зашто да једанпут не видимо и ружичасто у црноме?! . . . Но црна капа — зла биљега, тако је било и биће. . . А Срби, ако хоће да се утјеше, могу се утјешити с оном њемачком: Selten kommt was Besseres nach!!! **Присојац.**

Нови Сад, 3. октобра.

Распуштање бачке епархијске скупштине. Под насловом „Карловачке дахије на делу“ пише вршачко „Српство“:

Вест о распуштању бачке епархијске скупштине обистињује се. Ту вест потврђује и „Српски Сион,“ и панчевачка „Народност.“ „Браник“ доноси извештај у ком спомиње само, да су уништени закључци бачке епархрјске скупштине, а не и да је распуштена а „Браник“ добива извештаје од дра Полита, нар. фишкала. Не знамо, за што је „Браник“ прећутао, да је бачка епарх. скупштина распуштена и за што није ниједном речју осудио ово насиље, које ће како „Народност“ радосно објављује, извршити и над вршачком и темишварском епархијском скупштином. Из писања овог Банфијевог и Бранковићевог гласила дознајемо, да је распуштање бачке епарх. скупштине само почетак велике акције саборског одбора.

По признању панчевачке „Народности“ ово насиље саборског одбора треба да поцепа радикале и либерале, јер довађањем старе епарх. управе у бачкој дијецези иде се на руку либералима. Видећемо, хоће ли новосадски либерали примити управу из руку овог незаконитог намет саборског одбора и да ли ће др Илија Вучетић примити епитропску част из његових руку! Нова је епархијска скупштина и управа збачена и с тога, што је ту Георгије Бранковић имао својих рачуна.

Докле ће трајати овај дахилук у српској цркви?

*

И „Србадија“ доказује да је саборски одбор незаконито поступио, кад је распустио епарх. скуп. бачку, те вели ово:

Ми у кратко велимо, да је бачка епархија радила са свим по закону, јер су по закону избори спроведени, по закону је скупштина организована, те ту не може бити приговора.

Оваки дакле поступак, којим је поткресана автономија у наше три највеће епархије, не може се оправдати, па ма се колико оцењивао с погледом на закон. Тако исто не може се оправдати ни с погледом на закон. Тако исто не може се оправдати ни с погледом на практичну страну, па ма се колико ту говорило и извртало, те се тај корак нашег саборског одбора не да никако оправдати.

После свега овога, дакле, намеће се питање: за што се то чини? Ми смо тога уверења, да се то чини с тога, што овај саборски одбор не сме да пусти нашу ствар автономије на чистину, те да дође време да и они положе рачун о своме деловању. То би била управо дужност његова, да он сам тражи прилике да положи рачун, јер то више није само питање права, закона и дужности, него је питање поштења и образа. Дакле то је један разлог, што се тражи смицалице у нашој автономији и што се автономија поткресује од стране саборског одбора, који стоји ту без свакога правнога основа. Но у целој овој работи има још нешто, што треба прибележити па да бар ми знамо, јер је у наш рачун учињено. Ево шта је: Посланичка конференција је на прагу, и од те конференције некога хвата грозница, а особито ако та конференција испадне округло и једнодушно. Дакле требало је пред конференцију направити расцеп међу народним опозицијама, јер знамо какво су становиште у бачкој епархији заузели чланови једне и друге опозиције. Према томе једнима се тим решењем саборског одбора даје за право и ако немају права, а други се потискују и ако имају права. Ми смо уверени да ће то утицати на чланове конференције, па ће можда онда утицати и на рад те конференције. По нашем уверењу то је била крајна цељ саборског одбора овим поткресивањем наше автономије. Да ли ће посланици моћи то порицати, идемо да видимо.

Политичке вести.

Критско питање. Русија, Француска, Енглеска и Италија решиле су, да одбију све услове, које је Турска ставила, одговарајући на њихов ултиматум. Послаће једну посланицу султану у којој ће изрично нагласити, да сва турска војска мора безусловно напустити Крит до већ пређе одређеног рока.

Завера у Француској. Странка наклоњена војсци хтела је у Паризу, да изазове револуцију против данашњег министарства Сви републикански листови пишу о овој завери, која је само на тај начин угушена, што је благовремено откривена. Француски су листови скоро сви донели чланак у којима су позвали заверенике да се окану сваког грађанског рата. Завера ова ишла је само против данашње владе а не и против председништва републике. Мин. пред. Брисон изјавио је у мин. савету да је дознао за ту заверу али није сматрао за озбиљну ствар. Но сви листове тврде, да је завера само тако осујећена, што је влада за њу благовремена сазнала и све мере предузела.

Шпанија и Америка. По најновијим вестима из Хаване изабран је Гомец за председника кубанске републике.

Промена у румунском министарству. Румунски званични лист доноси оставку досадањег мин. финансија Кантакузена. На његово место постављен је мин. правде Парани. Као узрок оставци Кантакузеновој износи се болест. За мин. правде постављен је бивши мин. Стоицеско.

Најновије из Србије.

И до сада је Србија била земља, у којој су налазили уточишта разни незадовољници и емигранти са стране, а нарочито из Црне Горе, али су увек морали бити мирни. Сада, откад је дошао у Србију краљ Милан и узео главну команду у руке, почело је све у натрашке ићи, почела су разна изненађења, па није ни чудо, што су сада у Србији црногорси емигранти припозната сила. Изгледа да „главни одбор,“ по оном што пише и где га издаје, нема сталног обиталишта. Али није баш тако, како изгледа, него је, главном одбору црног. емиграције, стално место пребивања баш српска престолница — Београд. У њему они све сврше, у њему кроје све планове, достојне себе и својих патрона, у њему наравно примају и зараду своју из диспозиционог фонда и приватне касе Миланове. Чак зли језици говоре, да се тамо штампа и II. књига оног познатог памфлета против кнеза Николе и то у војној штампарији, која од пре извесног времена постоји. Како данас у Србији иде све наопако и против српских интереса' онда то није немогуће, но баш на против доста вероватно, а нарочито, кад се још зна, да и та штампарија, као војно надлештво, стоји под управом главне команде активне војске — под управом краља Милана.

„Главни одбор црногорске емиграције“ и до сада је развијао свој рад и своју делатност, — и до сада је вршио своје несрпске послове на корист српских непријатеља, а на опште задовољство својих мецена, али сада је добио новог полета, постао је много активнији.

Тако ових дана добили су многи прваци радикални, а и главни одбор, писма, датирана у Софији, у којима им се прети и у којима се грде на начин њима — глав. одбору црног. емиграције — својствен, зато, што не одобравају њихов гадни рад. Слична писма су добили и многи други, за које се зна, да не деле њихово мишљење.

Та писма су писана у Београду, а форме ради, да се не би власи досетили, послата из Софије, али залуду им, јер свет зна, ко су и какви су чланови тог одбора. А да не би њихова имена остала непозната Српству, то их, у колико се знају, износимо. Као коловође тог одбора су: Саво Ивановић, бив. официр у Црној Гори и Михаило Ђуришић, бив. учитељ тамошњи и још неколико проблематичних личности из Црне Горе. Овима су придати на службу Цветко Фртунић, бив. уч. у Маћедонији, за кога постоје фактични докази у мин. спољних послова, да је шпијун једне туђе државе и за кога се зна, да је она писма из Софије експедирао, и Павле Карарадовановић, бив. уред. „Ускока“, а сада срамни службеник Владанов и његове несрпске политике. Ето из какве је дивне ките састављен назови одбор црногорске емиграције, коме је шеф главом — краљ Милан!

Ови људи данас по Београду жаре и пале, данас њихова реч много вреди, данас су они сила. А још су се више осилили, откад је дошао краљ из иностранства и држао беседу, у којој је исказао неограничено поверење влади, јер знају, да што дуже влада траје, у толико дуже они могу терати свој срамни занат.

На њихов миг сада беградска полиција на челу са својим „ученим“ псалтирцем и бив. абаџијом Ристом Бадемићем врши најшкандалознија насиља и претресе над странцима, а нарочито црногорским поданицима.

Г. Дим. Ђуровић, свршени прав., адвокатски званично уписати практикант, и администратор и благајник „Народног Одјека,“ који је већ у Србији десет година, даје леп пример за илустрацију данашњега стања. Г. Ђуровић, позват од Бадемлића, на најгрубљи начин задржат је у полицији, па по претресу стана, у ком није ништа нађено, као човек без занимања, и ако има два, протеран је одмах, не давши му се времена ни толико, да посвршава своје најнужније приватне послове. Таква хајка отпочета је и на остале црногорске поданике, што је код свакога наишло на велику осуду. Овако поступање може бити само у једној земљи правно неуређеној, а то је данас, захваљујући садањој влади и краљу Милану — Србија, јер дошло је скоро тако време, да је напуштају и њени рођени синови.

Још нешто што такође даје један доиста еклатантан пример неправде — насиља од стране полиције, а то је обустава „Народног Одјека.“

Ових дана забрањен је и по трећи пут „Народни Одјек,“ а полиција, и не чекајући, да решење о забрани постане извршно, својим решењем забрањује излажење листа и то саопштава издавачу и уреднику на потпис, и ако су се они жалили, како против судског решења о забрани касац. суду, тако и против решења управина министру унутрашњих дела. То није ништа помогло, јер је управа извршила своје и судско неизвршно решење и извршним га огласила. Тако данас бива у Србији, а докле ће, видећемо. —ар.

Књижевност и уметност.

Српско народно позориште.

Какве су прилике код нашег нар. позоришта и до каквог одношаја долази између управног одбора и месних позоришних одбора, то ће најбоље показати акт, што га ниже саопштавамо. И ако је захтев месног позоришног одбора Ст. Бечејског био донекле неправдан у том погледу, да баш сви чланови позоришта морају доћи у Бечеј, управа позоришног одбора згрешила је још већма шта није била искрена него се упустила у извијање и околишење.

Акт тај гласи:

Славни Управни Одборе!

Поводом Вашег уваженог дописа од 8. (20.) ог. августа ове године бр. 120, у ком изјављујете своје „чуђење неоснованој претњи нашој“ да ћемо обуставити даље претставе, ако глумци Марковић и Марковићка за три дана не дођу овамо, част нам је ради обавештаја, т. ј. да се више не чудите, одговорити Вам овако:

Ми смо онај најскромнији део српске позоришне публике којој позориште долази сваке четврти године. Кад год је до сад позориште нама долазило, то је свагда било у оној сезони кад оно баш ником не треба, т. ј. у време жетве. Тако је било и сад. Ми против тога ни до сад нисмо чинили, па немамо ни сада никаква приговора, јер знамо, да у јесењој и зимској сезони позориште треба да добију она места, која га могу бар два три месеца држати, а ми то не можемо.

Ми дакле не иштемо да нам позориште долази у оно време, кад је најзгодније и најпријатније похађати претставе.

Не иштемо ми ни то, да нам о претставама свира војна или друга каква скупа музика, нити трошимо из позоришног прихода по 40 ф. од претставе за позоришну зграду (па ма то ишло на очевидну штету позоришнога фонда), као што се то чинило у Новом Саду, где су најскупља места издавана по 80 нов. а осим позоришне дворане плаћало се војној музици и по 30—40 ф. од претставе, полазећи зар са тог исходишта, да тај сав компорт и удобност мора да буде, па после како било да било! Нама је доста и клупа у нашој скромној арени под ведрим небом, коју смо из штедње ми сами стесали за 150 ф., а довољно нам је циганска банда за 3 ф. од претставе, шта више ми се задовољавамо и претставама без музике.

Но молимо да се узме на знање, да ми то не чињасмо и нећинимо за то што у нас нема ваљда удобнијег места за претставе или што у нас не би било боље и скупље музике, или најпосле са недостатка укуса и музичког смисла у наше публике. Не славни одборе, свега тога има и у нас, али ми имамо пред очима пре свега интерес позоришног фонда, штедимо и довијамо се свакојако, на нашим клупама, плаћамо по 1—1 ф. 20 н. за место, само да би позориште од нас без дефицита отишло, те да се зарад наше удобности фонд неби окрњио.

Ово је до сада, хвала Богу и нашој свесној Србадији, увек и полазило за руком; па ако овога пута буде штете, узрок није на нама, ни на нашој публици већ на многим неприликама и погрешкама у манипулацији позоришној, које причинише те је на терет нашој позоришној публици и месном одбору пао трошак око сеобе позоришта у своти од 350 ф. још пре него што је прва претстава код нас одиграна.

Али, славни одборе, најмање и најскромније што и ми као најситнија позоришна публика, е пуним правом искати можемо, то је, да се глумци за време овдашњег боравка позоришта не пуштају на допуст, него да нам позоришна дружина бар у потпуном броју дође, да она има свога ликовођу и свој гласовир, или хармонијум, те да не натежемо сваке претставе и с глумцима и с ликовођом и инструментралном пратњом.

Ми смо у свом првом писму, управљеном славном одбору, нарочито нагласили овај свој праведни захтев, на што нам је с ваше стране под 11. (23.) Јулијем бр, 85. одговорено, да ће — осим оне жеље да позориште не долази пре Преображења, — све остале наше жеље и захтеви испуњени бити.

У тој истој седници из које је нами одговорено, да ће се сви наши захтеви испунити, дат је и позоришној дружини одмор од 14 дана, и по свој прилици глумцима Марковићу и Марковићки даљи допуст од две недеље дана.

Славни управни одбор је дакле знао, да речени глумци неће с дружином к нама доћи, него да ће дружина крња стићи у нашу средину, па је ипак нама обећао, да ће све наше захтеве испунити. Како ли се љуто изоенадисмо кад нам позориште дође без управитеља, без ликовође, без икаквог инструмента за пратњу певања, без арене, без једне једине поњаве, без једне лампе и најпосле с позорницом која се састоји из самих дрњака и која цела не вреди трошка за транспорт.

Кад је дакле дружина доиста крња дошла к' нама, онда је на нашу рекламацију управитељев заменик г. Ружић нама изјавио да су поменути глумци на слободи, али да ми само слободно предлажемо репертоар, они ће већ у онај дан овде бити, кад им узваља играти. Ми смо се и тим задовољили па смо у спорасуау са г. заменикoм установили репертоар, по ком се још 8. (20.) августа требало претстављати „Мајчин благослов,“ — у тврдом уверењу да ће глумица Марковићка, без

које се тај комад не може давати, по управитељевој речи на време ту бити. Но како се разочарасмо, кад нам г. управитељев заменик у очи саме представе изјави, да ти глумци тог дана још неће бити ту, али да ће најдаље до уторника 11. (23.) августа приспети, те онда одложимо тај комад за тај дан. Уједно брзојавимо сл. упр. одбору, да ћемо према таком поступку, ако поменути глумци за 3 дана не дођу, обуставити даље представе, т. ј. одбор разрешити, сваку даљу делатност обуставити, а одговорност на сл. упр. одбор бацити.

Наше изненађење превршило је сваку меру, кад на то од вас добисмо нешто са свим ново неочекивано. Сл. управ. одбор ни више ни мање, него нам јавља, да ти глумци имају још 14 дана допуста преко одмора, који је био дат целој позоришној дружини. То нам јавља исти онај сл. управни одбор, који нас је пре 14 дана уверавао, да ће све наше захтеве уважити, да ће дакле позоришну дружину у нотпуном јој броју послати, и који је онда, кад нас је о том уверавао, врло добро знао, да ће глумци Марковић и жена му добити даљег допуста, те да позоришна дружина к нама неће доћи у потпуном броју.

И онда се сл. одбор (опет тај исти одбор!) још чуди нашој неоснованој претњи," да ћемо обуставити даље претставе, ако се наш праведан и нама обећани захтев не испуни!

Ако нас је цео поступак сл. управног одбора, у најблажем смислу речено, најнепријатније изненадио, нас је поврх свега овај тон и манир, којим сл. одбор нас некако на ред упућује, до срца увредио.

Ми би смо заиста били у свом пуном праву, да смо претставе обуставили, а сваку одговорност на сл. упр. одбор бацили. А што то ипак нисмо учинили, има се приписати нашој љубави према овом сиротом заводу, који не хтесмо пустити да страда једино с тога, што његова управа није одржала своје нама задате речи.

Славни управни одборе! У данашње тешко и претешко време, кад ником није до позорришта, верујте нам, да са позоришном публиком и с они фактори, који имају и снаге и воље да позоришту прибаве коју црквицу, треба озбиљна рачуна водити, и да ту публику и те факторе није добро игноровати, а понајмање их је добро вређати.

Ми као најмања и најскромнија позоришна публика, држимо се најужих граници и задовољавамо се најмањим даровима овог нашег института; али се трудимо да му те дарове саразмерно скупље платимо, него икоја већа наша публика. С тога с пуним правом захтевамо, да управа тог завода с нама поштено рачуна и да нас никад више не увреди.

Јер ако се то тако и даље настави било с нама или с другом „провинцијалном" публиком, онда, можда ће се сл. управни одбор, „чудити," ономе, што ће након тога неизбежно наступити, но за које одговорност зацело неће нас „провинцијаше" теретити.

То сматрамо за своју дужност да вам, славни управни одборе, на ваш горехваљени допис обавештаја ради одговоримо.

Из седнице месног позоришног одбора држане.
У Т. Бечеју, 26. авг. (8. септ.) 1898.

*

Изишао је 19. бр. „Искре" са овом садржином: Тога нема у библији, прича од Б—н. — И тешко и мучно (Лермонтов), песма од Д. Ј. Д. — Реч, којом је пров. Мих. Валтровић отворио уметничку изложбу 20. септ. 1898. у Београду. — Из последњих дана Алагића, приповетка од Милоша Живковића. — Никад више (П. Хајзе,) песма од Борислава. — Европи, песма од М. Кр. — Српска писма из Конга, од дра К. Динића. — Живот, песма од Ник. Мар. — Успомена, песма В. К. — Љубисав. — Ватра се гаси, приповетка. — На крило твоје (П Хајзе), песма од Богдана. — Владимир Васић песник. — Јутро, песма од Богдана. — Маћедонске песме из Доњег Повардарја, из збирке Ив. Иванића. — Наша писма. — Уз наше слике. — Кроника: наука, књижевност, уметност. — Гласник. Слике: Из Херцеговине: Бунин извор. — Гангес, из акварела дра М. Јовановића. — Са Цејлона: Коломбо, из акварела дра М. Јовановића. — Сусрет. — Извор Радоболје, близу Мостара. — Коло, близу Мостара.

„Дичне Српкиње..."

Госпођа је провела лето у купатилу, свратила мало на Ривијеру и дошла тек сад кући. У овај мах је претрпана Српским новинама, јер јој у туђини ретко долажаху у руке.

— Ах! кликну изненађено. Подиже главу и погледа у мужа, који седи за писаћим столом и са највећом пажњом чисти нокте. — Ах, ах, а од када су наши српски медведи тако учтиви?! Помисли: »дичне Српкиње!« Кад сте још тако писали о нами?!

И опет загледа у новине, па онда развуче усне. — Аха, разумем; требате нас. (Чита): »Наше дичне Српкиње треба да се заузму и скупе прилоге на споменик краљице Јелисавете.« — Ах гле, и свде: »дичне Српкиње«. Зашто су сад опет дичне? (Чита): »У опасности су нам школе наше, а наше дичне Српкиње зацело ће се заузети и купити прилоге на фонд св. Саве.« Врло добро! Ах гле и опет »дичне Српкиње.« (Чита): »Наше мезимче, српско народно позориште је у опасности, и наше дичне Српкиње неће допустити, да оно пропадне. Свака да даде новчић на дан и заузме се...« Тако дакле стоји ствар славна господо Срби! Увукли сте на све стране кола у блато, и сад »дичне Српкиње« да засучу рукаве, или обуку гласе рукавице, па да вас извлаче. Да ми је само знати, шта ће наша славна браћа Срби радити за то време? Сигурно ће смишљати нове прогласе на дичне Српкиње?!

Он је запалио цигару, поче гледати у густе димове, те мумлати нешто кроз зубе.

— Имамо доста мука с конференцијом саборских посланика, рече напослетку отежући.

— Сазвали сте је, каже она, али сте је, како се сећам одгодили.

— Опет смо је сазвали.

— То су свакојако била три посла. Па?

— Била је пре два дана.

— Ах! А свршила се....

— Па добро. Оно најглавније смо мало одгодили. Можда ћемо учинити на пролеће, можда доцније. Да се промислимо! Може бити да ће ићи и без тога. Да видимо!

— Ах, ах! Веома паметна мисао. Како би било да и »дичне Српкиње« остану за сад код прогласа А оно друго на пролеће, можда доцније Да се промислимо. Може бити да ће ствар ићи и без тога... Да видимо...

Он отреса пепео од цигаре, па стаде и опет чистити нокте. А она се удубила у новине. Поче да чита рад конференције, па онда пређе на друге ствари. И нађе, да је један славни Србин полазио на конференцију, па се забунио и отишао у — Инђију...

И промрља кроз зубе: — Само један, а не осамнајест!..

—ша

Вести из места и са стране.

Именован за настојатеља. У пређашњем броју јавили смо да је вршачки епископ Гаврило Змејановић наименовао Герасима Петровића за настојатеља манастира Војловице, а сада јављамо још да је Ђуру Видицког наименовао за настојатеља манастира Месића, којим је досад сам епископ управљао.

О вршачким вероисповедним школама, пише вршачко „Српство". „Још ни данас није сазвата црквена скупштина ради установлења школског предрачуна и кључа за разрез школског прореза — и ако је то општа жеља нашег грађанства а богме и наредба епарх. школског одбора. Управљачи наше црквене општине боје се да изађу пред скупштину, која би их позвала, да разјасне, на основу чега су они разрезали 45% школског прореза и упитала их, шта су урадили у школском питању. Боје се они и тога, да би се смањивањем прореза, што би заиста скупштина и учинила, омогућио опстанак српских школа, — а онда се о комунуналењу школа, на чему они тако вољно раде, још мање може говорити. Не вермају они, што је епарх. власт наредила, нити се обзиру на жељу српског грађанства, већ терају своје ћефове. Има међу управљачима црквене општине и такових, који још ни данас нису платили школски прирез; па и то још није доста, него непрестано буне народ, да не плаћа школски прирез. „Немојте људи плаћати; школе се морају покомуналити, па за што да платите и да се упропашћујете?" Али не лаје к ца села ради већ себе ради, па тако и ови неки жалосни управљачи општине: није њима што ће народу бити тешко, већ што сами не би хтели да плате, јер немају у себи ни мрвице српског редољубља. То, што извесни људи раде, јесте права издаја српске мисли! И таки људи још смеју да буду чланоки црквене и школске управе. Нама су већ многи ратари рекли: „Та плаћали би људи, али их буне и говоре им неки из „општине" да не плаћају!" Док тако потајно раде на пропасти школа, дотле не даду да дође до скупштине, где би се народ обавестио о свему и где би му се терети снизили. Пошто су на тај начин унели у народ забуну, сад се спремају да изврше атентат на саме школе: чујемо, да ће магистрату да пријаве, општина не може да издржава школе, на зато нека их покомунали магистрат! Но држимо, да им то неће испасти за руком; наша скупштина и епархијска власт неће то допустити. Време је, да епарх. власт позове на одговор све оне, који су кривци овоме злу. За сада нећемо да именујемо оне, који подговарају народ да не плаћа школски прирез, нити ћемо да споменемо име оног, који је издао намеру управљачких кругова, да ће да пријаве магистрату, да општина не може школе издржавати, а не да сазову скупштину. Оволико износимо, да их опоменемо на српску дужност; не окане ли се пак ћорава посла, онда ћемо богме бити приморани, да изађемо с именима на среду, нека чује цео српски свет: каквих жалосних Срба може да буде! Да, има такових, који би да се опросте плаћања школског прореза, а поред тога и да се препоруче жупану и т. д. жртвовали и светињу нашу: школе српске. Од наших ратара очекујемо, да се неће више дати заводити од којекаквих пронадих душа. него да ће платити школски прирез, као што су већ и учинили многи и ваљани ратари. Пљуните у лице ономе, који вас учи да напустите своје школе, јер тај је издајица, потомак Вука Бранковића.

Народна свест у Румуна. Арадска жупанијска власт хтела је да спроведе да се велике проневере Кривапијеве код арадског сиротињског стола покрију прирезом од 2 процента. Но румунски жупанијски представници арадски сви дођоше на скупштину жупаниску и оборише овај предлог. Није ово једини пример, да се Румуни сложно и свесно опру којој неправици и осујете многи смер, који је наперен против њиховог интереса. Како би добро било по нас Србе кад би се у сличним приликама умели угледати на Румуне.

Угарска жељезница и саобраћај њен. Из извештаја угарског министра трговине за 1887. год. вадимо о жељезници ове занимљиве податке. Жељезничка мрежа у Угарској овако је подељена: Државна жељезница износи 7317 километ.; друштвене главне жељ. 1321 клм.; вициналне жељ. 7111 клм. За саобраћај било је за употребу: 2585 локомотива, 5191 кола за путнике и 53.456 теретних кола. Путовало је на уг. држ. жељ. 32,594.164 особа, за више од три милијуна мање но у год. 1896. Свеукупан број путника износи 56,987.084. На свима пругама умрло је усљед несретних случајева 169 особа а рањено је 272. Било је 192 случаја да је воз искочио из шина, а десио се 61 судар. Уложен капитал у жељезничку мрежу износи 1.242.343.160 фор., у последњој је години порастао дакле за 100 мил. фор. Укупан приход на свима угарским жељезницама износи 121 141.348 фор. за два и по мил. мање него1 у 896. год.; укупан расход износи 74,099.126 фор. за преко мил.,више него у 1896. год. Из свега проистиче да су расходи знатно већи а приходи знатно мањи. По номиналном капиталу приход уг држ. жељезница достиже 3·43 процената. Узмемо ли у обзир да приход пруских жељезница достиже 6·76 проц. видимо да је приход уг. држ. жељезница далеко мањи.

Поштански, телеграфски и телефонски саобраћај у Угарској. Из извештаја угарског мин. трговине вадимо ове званичне занимљиве податке о пошти и телеграму. У год. 1897. основана су у Угарској 62 нова поштанска звања а 11 звања је укинуто. До краја године радило је свега 4108 звања. Основана су осим тога многа споредна (филијале) звања у већим местима. Телефон између Пеште и Берлина почео је да ради, а придодане су тој телефонској вези још вароши, Гран, Тотис, Коморан, Клуж и Марош Вашархељ. Осим тога основане су телефонске везе за поједине муниципије. Укупни издаци поште и телеграфа износили су 13,946.676 фор. а укупни приходи 19.075.164 фор. према томе чист приход износи 5.128.487 фор. У год. 1897. отправљено је 197.881.144 писама, 58,943.288 дописних карата, 40.285.164 тисканица, 2,967.838 мустре за робу, 92,634.829 новина, 17.747.889 поштанских упутница и 266.838 поштанских налога. Укупан број свих отправљених пошиљака износи 390.727.290 комада, за 32 милијуна више но у год. 1896. Вредност свих пошиљака износила је 2,490,366,134 фор. а тежина 70,381,648 клгр. Телеграф је испоставио 7,383.046 телеграма. Телефонска веза дугачка је 5,744 километара а пренела је 25,885.132 говора.

Војска на бициклу. Бесгијско војно министарство одредило је 40.000 франака да се војсци набаве бицикли. Говори се да ће сва белгијска пешадија јахати на бициклима. Ово ће бити нова врста „коњаника" у светској војсци.

Цариградски пси и министарски савет. Као што је познато Цариград је препун вашака и од њиховог урлања није кадар човек ноћу ни тренути. Ово је дало повод многим тужбама, па чак је дошло и пред турски министарски савет. Колико муке задаје ово „кереће питање" турском министарском савету, најбоље нам тврди један турски министар. Сав задуван напустивши мин. савет овако се јадао једном свом пријатељу: „Знате и сами колико је несносно и одвратно урликање паса у нашој престоници; кад је и нами урођеницима несносно, како тек мора бити странцима. Али ништа нисмо кадри у тој ствари да учинимо, јер се морамо освртати на старо предање и старе обичаје. Старо предање вели: Ако вашке напусте Цариград крај ће бити царству калифа; Грци пак веле: Кад се на џамији Аја Софије буде заблистао крст, све ће вашке побећи из Цариграда. С тога не смемо ни помишљати на истребљавање вашака." Из овога се најбоље види, да ће безбројне вашке својим умилним концертима још дуго веселити, успављивати и из сна будити цариградске житеље и госте.

Сеоба чивута. Како из Јерусалима јављају од најновијег времена почели се Чивути тамо јако насељавати. Чивутска најезда је толико велика да још од времена Заравелова није тога било. Од ове навале чивутске спопао је велики страх чак и њихову једноверну браћу. А у колико се огромном броју селе чивути у Палестину најбољи је доказ то, да је у последње време дошло у Јерусалим на 60.000 чивута. Саразмерно мала трговина чивутска није у стању да исхрани све ове синове Израиља. Оно до душе има на неколико места у Палестини чивутских земљорадничких насеобина, у којима рађа врло добро вино, али и тамо чивутима не иде од срца земљорадња већ им земљу обрађују хришћански најмљеници. И тамо се чивути баве својим најмилијим занатом „узвишеном" трговином и „гешефтом."

Трговина.

НОВИ САД, 3. октобра. Пшеница прве квоће фор. 9·10—20 н. Пшеница средња ф. 8.50—80— н. Пшеница лакша роба ф. 8·10—30 н. Наполица фор. 7·50—8 ф. Јечам нови ф. 5·50—60 н. Зоб ф. 5·20 ф. Кукуруз у зрну стари ф. 5.10—20 нови у клипови ф. 2·40—50 н. Маст 66 фор. Сланина сува 68 фор. дебела паљена 68 фор. Све од 100 килограма.

Свињи угојени тешки	48—49 нов.
„ средњи . .	46—47 нов.
„ лаки . . .	40—44 нов.

Све од 1 килограма.

*

БУДИМПЕШТА, 12. окт. Извештај о житарској трговини од **Маној̂ла Мано Зиси (Em. Manno Zissy Budapest Petőfi-tér 3.)** житарска и земаљских производа комисионарска радња.

Време је било прошле недеље променљиво, облачно и при доста ниској температури суво а на неким местима кишовито. Стање воде се нешто поправило али ипак има изгледа да ће пасти. У Енглеској је било врло мало кише ради чега је земља сува и доста неприлике чини пољопривреди. У Француској је још већа суша ради чега је задржано јесење сејање жита. У Русији је нужна киша у диштриктима Николајев и Одеса дочим из други делова земље долазе бољи гласови. Довози нове жетве су у Николајеву и Одеси нешто бољи али релативно су ипак мали. Из Танганрога, Николајева и Одесе долазе гласови да је жетва жита у јужној Русији повољно испала, дочим у диштриктима Волге, који су обично свој сувишак ране за Петроград експортирали била је жетва у житу и ражи јако хрђава. У Румунији и Бугарској је извоз мали и довози у Браилу и Галац слаби. Из сједињени држава Америке су гласови повољни и држи се да ће ове године много више имати жита за извоз него што се држало. Купови за извоз су били јаки ради чега је и посао био чвршћи. На осталим континенталним пијацама је посао био нешто чвршћи.

Готова роба на Будимпештанској пијаци:

Данас је посао у готовом житу био доста чврст и продато је данас 7000 мтц. са 5 н. скупље од 100 кгр.

Готова роба се продавала по следећим ценама и то:

Жито 75—80 кгр. тешко по фор. 8.90—10·— 3/м. од 100 кгр.

Раж ф. 7·40—7·80 нето каса од 100 кгр.
Зоб ф 5·60—6·10 нето каса од 100 кгр.
Јечам ф. 5·75—6·15 нето каса од 100 кгр.
Кукуруз ф. 5·35—5·45 нето каса од 100 кгр.

Термини:

Жито за окт. 1898. фор. 8·92—8·94
Жито за март 1899. фор. 9·15—9·17
Раж за март 1899. фор. 7 70—7·72
Зоб за март 1899. фор. 5 85—5 87
Кукуруз за мај-јуни 1899. 4 70—4.72
Кукуруз за октобар 1898. фор. 5·35—5·45

Најновије вести.

Из Париза јављају: Сви републикански листови издали су заједнички проглас, у коме се јавно мнење уповорава на државни удар што га спремају неки војни кругови и захтевају да томе на пут стану сви првренници републике. Влада је изјавила, да је предузела потребне мере, да сваки проту републикански покрет угуши. Мин. пред. Брисон добио уверење од свију републикански група да ће једнодушно помагата његове намере.

„Невесиње" доноси чланак о потреби балканске заједнице јер поједине државе нису у стању својим непријатељима и непријатељима славенства да одоле. За Маћедонију тражи се у томе чланку аутономија. Будимпештански листови тврде, да је тај чланак писао кнез Никола.

Прилози

за издржавање српског народног позоришта.

Позиву управног одбора за прилагање на одржање српског народног позоришта одазвале су се врле родољупкиње Мица Ј. Радићка и Олга Д. Радићка, које су у Суботици скупиле и послале за сад своту од 196 фор. 65 н., а приложили су по 10 фор: Мица Т. Радићка, Олга Д. Радићка, Јоца Т. Радић, Душан Т. Радић, др. Средоје Ђорђевић; — по 5 фор.: Софија Радићева, Мицика Манојловићка, Цветко Манојловић, Јован Манојловић, Вера пл. Милекићка рођ. Манојловић, др. Душан Петровић, Емилка Радићка, Самко Манојловић, Ј. Хаџић; — по 4 фор.: Катинка Мачковићка, Јелисавета Рајковићка; — по 3 фор. 65 н.: Мучалови, Амалија Арадска. Милан Зарић. Стева Секулић, Драгутин Добројевић, Марија Радићка, Јелена Коњовићка, Ана Живановићка, Даринка Продановићка, Милица Димитријевићка, Душан Стојковић, А. Марковић, Никола Томић, Ленка Георгијевићка, Јулка Димитријевићка, Марија Коњовићка, Милева Р. Станковићка, Милан Мијатовић, Савета Ђурђевићева, Милован Остојић, Влада Крњајски, Тодор Вујић, Христина Петровићка. Сви ти приложници обвезали су се, да ће годишње по толике своте давати са сад за три године дана.

Како родољубивим приложницима, тако и родољубивим скупљачицама изриче своју најтоплију захвалност.

Управни одбор позоришни.

ОГЛАСИ.

Ball-Seide 45 Kr.

bis **fl. 14.65** p. Met. — sowie schwarze, weiße und farbige **Henneberg-Seide** von **45 kr.** bis **fl. 14 65** p. Met. — in den modernsten Geweben, Farben und Dessins. **An Private porto- und steuerfrei ins Haus. Muster umgehend.**

G. Henneberg's Seiden-Fabriken
(k. u. k. Hofl. Zürich). 582 38—51

ПРЕМЕШТАЊЕ ДУЋАНА.

Част ми је мојим поштованим муштеријама и п. н. грађанству — у месту и на страни јавити: да ћу се за који дан преселити с мојом радњом — са старог места у „ћурчијску улицу“ број 9. у кући где је канцеларија г. Паје Гостовића адвоката, преко пута од Саборне цркве. Молим моје поштоване муштерије, да ме и у новом локалу својим посетама одликовати изволе.

С особитим поштовањем
Бошко Стакић,
Трговина шпецераја, материјала и деликатеса
1—1 499 код „Јелена“.

Тражим за нов дућан једног шегрта.

ПРОДАЈА.

Из слободне руке продајем и то под врло повољним условима:

Биртију „Код три краља“, која у најживљој улици лежи и све комоције има, тако, да ко би желео биртију водити. боље желити не би могао.

Кућу у воденој улици бивша **Нестора Влавујевића**, која је за биртију изванредно подесна

Кућу у казанџијској улици бивша Стојана Кулића.

Озбиљни купци нека се изволу на мене обратити.

Ђорђе П. Панаотовић,
495 2—2 Митровица (Срем).

МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА
Михајла Николића
У ИНЂИЈИ (Срем)
потребује једног старијег и једног млађег помоћника. 497 1—2

Мануфактурна и кратког еспапа трговина
СИМЕ ФИШЕРА (БАТЕ)
У МЕЛЕНЦИ
потребује добро извечбаног помоћника, изврсног продавца.
Ступити може одмах. 498 1—3

МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА
К. МАТИЋ
У НОВОМ САДУ
потребује старијег помоћника доброг продавца. Ступити може одма. 494 3—3

ОБЈАВА.

Моју гостионицу у **Доњем Ковиљу кћ. број 69.** на најлепшем и трговачки живом месту од 1. новембера 1898. по р. к. издајем под закуп. Само Србин моју гостионицу у закуп узети може Даљи обавештај даје куће газда.

Доњи Ковиљ 10. септембра 1898.
3—3 493 **Сима Штајниц.**

ЦЕЛОКУПНЕ МЕДИЦИНЕ
Др. Ј. ДЕАК
ЗУБНИ ЛЕКАР.

Стан у кући др. Левингера футошка улица, преузео је данашњим даном зубно лекарско оделење упокојеног др. Левингера и снабдео га са највећим условима данашњих модерних захтева.

Прима болеснике пре подне од 10 до 12, после подне од 3—5 сахата. 468 8—12

МАНУФАКТУРНА, КРАТКЕ И НИРНБЕРШКЕ РОБЕ
ТРГОВИНА
М. Б. РОЗЕНФЕЛДА
У РУМИ
потребује помоћника, Србина изврсну снагу, немачком и мађарском језику мора бити потпуно вичан; да је самосталан добар продавац и добар аранжер излога. Место стално а са добром платом. 496 2—2

4 КУЋЕ
У ПЕТЕФИЈЕВОЈ
иначе железничкој улици
све готово једна до друге, продајем из слободне руке. Распитати се ваља у Новом Саду, код
Ђорђа Ивковића
462 3—3 власника штампарије.

Американски џепни сатови.

Јако тражени, боја никла се не мења, састав је тачнији и бољи него најскупљи.

Цена је по комаду 3 фор.

Поред јаког тражења докле их траје на стоваришту. К томе ланац сребрн за 60 новч.

Готовим бријаче који сами бију

„Foks“ прави солингишки продукт, одликован на многим изложбама, не треба вежбања, посечење искључиво. Чист и леп посао; искључена је свака болест коже, постојан и који заштеђује новац.

Комад 3 фор,

Сеченица *** звезде од светлога челика а остали су делови од алпака.

Засебна сеченица к томе 1 фор. 479 2—26

Може се наручити код:
POLLÁK SÁNDOR, főbizományosnál
BUDAPEST V. ker., Kálmán-utcza 17.
Скупљачима од пет комада, један комад приде

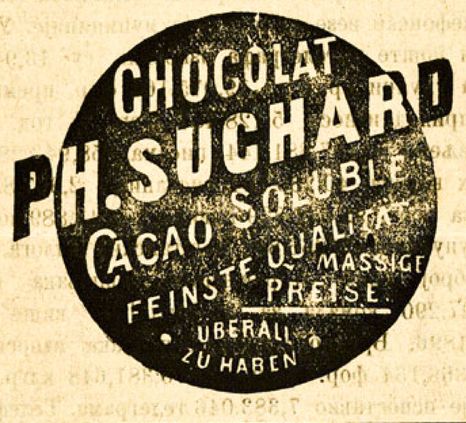

353 40—

Verlangen Sie
die weltberühmten spanischen und portugiesischen Weine der
The Continental Bodega Company.

Sherry
Portwein
Malaga
Madeira
Tarragona etc.
Erhältlich in sämmtlichen besseren Delicatessenhandlungen wie auch glasweise in den besten Hôtels, Cafés und Restaurants
Eigene Filiale: Budapest,
nur: IV Eckhaus Kossuth Lajos- und Neue Welt-Gasse (vis-à-vis Centry Casino).

Niederlage in Ruma
bei
Svetolik J. Gyurisits. 373 12—20

Што је истина, истина.

НАЈБОЉЕ, НАЈЛЕПШЕ, НАЈЕЛЕГАНТНИЈЕ
И НАЈМОДЕРНИЈЕ
У МУШКОМ, ЖЕНСКОМ И ДЕЧИЈЕМ ОДЕЛУ
као и
ПУТНИЧКИХ БУНДИ
ЗА ЧУДНОВАТО ЈЕФТИНУ ЦЕНУ
може се добити
САМО ИСКЉУЧИВО У ОПШТЕ ПОЗНАТОЈ
ГРДНО ВЕЛИКОЈ ТРГОВИНИ ОДЕЛА
ХАЈНРИХА МОГАНА
У НОВОМ САДУ 8 39 426
Главна улица бр. 3. (Недељковићева кућа).

НАЈВЕЋИ ДОБИТАК
У НАЈСРЕЋНИЈЕМ СЛУЧАЈУ
1.000,000 КРУНА

СПИСАК
свих 50.000 добитака

Највећи добитак у најсретнијем случају
1.000,000 Kronen.
Speciell sind die Gewinne wie folgt eingetheilt

in Baar zahlbar.

		Kronen
1	Prämie mit	600000
1	Gew. à	400000
1	„ „	200000
2	„ „	100000
1	„ „	90000
1	„ „	80000
1	„ „	70000
2	„ „	60000
1	„ „	40000
1	„ „	30000
5	„ „	25000
1	„ „	20000
7	„ „	15000
3	„ „	10000
31	„ „	5000
67	„ „	3000
3	„ „	2000
432	„ „	1000
763	„ „	500
1238	„ „	300
90	„ „	200
31700	„ „	

15650 са 170, 130, 100, 80, 40

50,000 добитака и премија у износу од **13,160,000**
који ће се у шест класа изжребати.

Трећа велика кр. угарска класна лутрија скоро ће се започети. Она има:

100,000 оригиналних срећака и **50,000** новчаних добитака

дакле половина од свију срећака, које постоје, мора бити, по прикљученом списку, изжребљена и изглед на добитак је врло велики.

У целом долазе тринајст милијуна 160.000 круна на сигурно одлучење. Највећи згодитак износи у најсретнијем случају

један милијун круна

Поруке које се што брже учине за оригиналне лозове по утврђеној оригиналној цени и то:

за целу оригиналну срећку	6 ф. — н.
за половину оригиналне срећке	3 ф. — н.
за четвртину	1 ф. 50 н.
за осмину	— 75 н.

уз поузеће или уз претх дну пошиљку новаца ће се разашиљати. Званичне листе ће се, по обављеном жребању послати, а званични планови стоје у напред и забадава на расположењу. Као што је познато, жребање ће се обавити јавно под надзором кр. уг. владе.

Молимо да нам се наруџбине пошаљу што пре, а најдаље до **22. октобра тек. год.**

A. Török & Co
главни колектери кр. уг. класне лутрије
Будимпешта, V., Weitznerring 4/a.

Поручбено писмо да се оцепи.
Молим да ми се пошље I. кл. оригинален лоз кр. угар. кл. сне лутрије са званичним планом.
има се подићи уз поузеће
следује поштанском упутницом.
Свота од .....
(Које се не свиди, молим да се избрише).
Тачна адреса .....
4 12

ТРГОВАЧКИ ПОМОЋНИЦИ

могу добити места у Будимпешти одма или за 14 дана, сваке бранше трговине, како деловође, старији, тако и млађи помоћници исто и ученици (шегрти) из бољих кућа.

Понуде треба слати са додатком марке на српску фирму

Александра Мучића
у Будимпешти IX. Ferencz körút 7. sz.
6—6

КОЈА СЕ ГОСПОЂА

жели по најновијој моди носити
Ко жели елегантно одело носити
Ко жели практичан иберцир носити
Ко жели трајан зимски капут носити
Ко жели добар путнички огртач носити
Ко жели по моди чакшире носити
Ко жели трајан капут од лодна носити
Ко жели практичан хавелок носити
Ко жели своје дете са лепим оделом
да изненади
Ко жели уопште ваљано и добро купити?
препоручујемо му најбоље сортирану
првог реда 429 8—
КОНФЕКЦИОНУ РАДЊУ
за
ГОСПОДУ, ГОСПОЂЕ И ДЕЦУ
у којој се може добити све по чудо-јефтиној цени.
Вигенфелд и Шрајбер
Нови Сад, главна улица бр. 13
у кући Браће М. Поповића.

Главни уредник Јаша Томић. Одговорни уредник Константин Брадваровић. Српска штампарија дра Свет. Милетића у Новом Саду.